

Kajaanin kaupunki
Ympäristötekniinen lautakunta
Pohjolankatu 13
87100 Kajaani

viite lausuntopyyntö 27.2. 2008 DNro 290/07

Asemakaavan muutos ja sitova tonttijako, Kajaanin vesiliikuntakeskus, kaupunginosa 14, Kuurna

Kainuun Museo on antanut lausunnon vesiliikuntakeskuksen asemakaava-luonnoksesta Kaukametsän alueella Kajaanin ympäristötekniiselle palvelukeskukselle 28.9.2007. Lausunnossaan museo toi esille esitetyn paikan ongelmallisuuden osana valtakunnallisesti merkittävää kulttuurihistoriallista ympäristöä.

Tässä vaiheessa asemakaavamuutosta museo tarkentaa ja täydentää aiemmin esittämiään kannanottoja.

Vesiliikuntakeskuksen rakentaminen vaikuttaa kaupunkikuvaan monin tavoin – riippumatta siitä, mihin se rakennetaan. Rakennuksesta muodostuu tärkeä liikenteellinen ja toiminnallinen paikka, joka suurena rakennuksena myös näkyy kauas.

Kainuun Museo pitää edelleen muita kuin Kajaaninjoen rantaan sijoitettavia vaihtoehtoja parempana paikkana vesiliikuntakeskukselle, sillä Kaukametsän ja Kajaaninjoen välinen alue on ahdas, kallis, liikenteellisesti hankala ja kaupunkikuvallisesti herkkä paikka rakentaa. Esitetty asemakaavamuutos tarkoittaa myös sitä, että Kaukametsän kulttuurikeskusalue ei enää koskaan tule täydentymään alkuperäisen aluesuunnitelman suuntaisesti.

Kainuun Museon mielestä vesiliikuntakeskuksen suunniteltu sijoittaminen Kaukametsän alueelle on sekä kaupunkikuvallisesti että toiminnallisesti tarkasteltuna muihin esitettyihin sijaintipaikkoihin verrattuna huono.

Rakennuksen sijoittaminen alueelle tuhoaisi arkkitehtonisesti korkeatasoisen kulttuurikeskuksen toteutuneen ja suunnitellun kokonaisajatuksen.

Asemakaavamuutoksen selostuksessa todetaan, että ”*paikka ei ole ominaisuuksiltaan muihin mahdollisiin sijaintipaikkoihin verrattuna ylivoimainen, koska hankkeen sovittaminen luonto- ja kulttuurihistorialliseen ympäristöön, runkojohtojen siirrot ja sopeuttamisrakentaminen korkeatasoisessa ympäristössä aiheuttavat mittavat lisäkustannukset*”. Vaikutuksia kartoitettaessa on valitun sijaintipaikan lisäkustannuksiksi arvioitu – ilman kalliolouhintaa ja pohjaveden pinnan alapuolelle rakentamista – lähes miljoonaa euroa.

Asemakaavamuutoksen vaikutukset kohdistuvat Kajaaninjoen rantaan virkistysalueena ja maisemallisena kohteena, lähiympäristön liikenneverkkoon lisäämällä liikenteen määrää ja Kaukametsän kulttuurikeskusalueeseen valtakunnallisesti merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä. Näihin liittyen Kainuun Museo toteaa seuraavaa:

Suunnittelualue on liito-oravan reviiriä, minkä vuoksi Kainuun ympäristökeskus on asettanut jokirannan puustoa koskevia ehtoja. Rantaan vaadittavat liito-oravan kulkuyhteyspuut pehmentävät myös rakennuksen rajautumista rantaan ja siksi rannan puistomaisuuteen ja puuston riittävään määrään myös tästä näkökulmasta tulee suunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota. Joen etelärannalta katsottuna pohjoisrannalle on ominaista metsä- ja puistomaisema, jonka takana vasta sijaitsee rakennettua kulttuuriympäristöä.

Ystävyiden puistossa vesiliikuntakeskuksen alle on jäämässä Antal Krupiczerin *Unkarilaisten ääni* -muistomerkki. Museo esittää, että asemakaavamuutoksen toteutuessa muistomerkki siirretään Ystävyiden polun varteen lähelle Kuntokeskusta.

Liikennejärjestelyjen osalta kaavamuutosalue on vaikeasti toteutettavissa, koska vesiliikuntakeskus jää alueelle tulevan liikenteen suunnasta kaikkien muiden rakennusten taakse. Autopaikkojen väheneminen hotellin edustalla tulee aiheuttamaan ongelmia Kaukametsän salin toiminnalle ja suurten tapahtumien aikaiselle pysäköinnille.

Uudesta pysäköintialueesta LPA 14-7-13 on muodostumassa kokonaisuutta tarkastellen liian hallitseva elementti ja se omalta osaltaan rikkoo alueen

arkkitehtonista ja tilallista luonnetta. Asemakaavamääräyksissä mainitaan pysäköintialueen LPA 14-7-13 osalta, että se ”on suunniteltava niin, että ajoneuvoliikenne keskusaukiolle estyy”. Pysäköintialueelta pitää olla kuitenkin ajomahdollisuus keskusaukiolle Kaukametsän opiston eteen esimerkiksi tavarakuljetuksille, invatakselle ja pelastusajoneuvoille. Asemakaavamuutoksessa on huomioitu kyseinen liikenne vain vesiliikuntakeskuksen osalta.

Uuden pysäköintialueen LPA 14-7-13 ja keskusaukion väliin on suunniteltu kääntöpaikka muun muassa linja-autoille. Museo esittää vielä tutkittavaksi vaihtoehdon, että linja-autojen kääntöpaikkana käytettäisiin Koskikadulla joko hotellin tai Kaukametsän salin edustalla olevaa ympyrää niiden sijaitessa lähempänä vesiliikuntakeskuksen pääsisäänkäyntiä. Keskusaukion reunaan ei siten tarvitsisi rakentaa odotuskatosta ja alueen suunnittelu ei olisi niin rajattua.

Uusi pysäköintialue LPA 14-7-13 tulee muuttamaan myös kulttuurikeskuksen käyttäjien kulkutottumuksia siten, että alueen nykyisiäkin piharakennelmia voi joutua muuttamaan ja talvikunnossapitoa on tehostettava.

Suunniteltu vesiliikuntakeskus tulee näkymään Kaukametsän salin lämpiöihin niiden suurista ikkunoista. Uusi rakennus muuttaa siten salirakennuksen sisäistä arkkitehtonista ilmettä ja tunnelmaa, kun nyt avautuva luontoelementti korvautuu suurella rakennusmassalla.

Mikäli asemakaavamuutos toteutuu suunnittelualueella, vesiliikuntakeskuksen ja liikennealueiden suunnittelulle tulee asettaa, kuten kaavan tavoitteessa esitetään, tavanomaista suurempi laatutavoite. Suunnittelualue on osa valtakunnallisesti merkittävää kulttuurihistoriallista ympäristöä (Kajaaninjoen historiallinen kokonaisuus) ja se liittyy kiinteästi palkittuun kansainvälisen tason arkkitehtuuriin.

Antti Mäkinen
museonjohtaja

Päivi Tervonen
rakennustutkija

tiedoksi:
Museovirasto, RHO
Kainuun ympäristökeskus, Alueidenkäyttö ja -hoito